

Svenska Dagbladet

Recension | Konstutställningar

Gunnel Wåhlstrand

Hennes konst är en besvärjelse mot döden

Gunnel Wåhlstrand, "Through branches", 2023. Foto: Jean-Baptiste Béranger

På Waldemarsudde träder Gunnel Wåhlstrands mor tydligare fram ur faderns skugga. Målningarna är så tekniskt fulländade att det nästan blir irriterande – men Joanna Persman kapitulerar.

Joanna Persman

Publicerad 2024-10-31

[Följ skribent](#)

Gunnel Wåhlstrand

Utställning

Var: Prins Eugens Waldemarsudde, Stockholm

Visas till och med 16 mars 2025.

Varför behöver vi konst? Marcel Prousts svar var att vi ”endast genom konsten kan gå ut ur oss själva, veta vad en annan ser av det universum som inte är detsamma som vårt och vars landskap skulle ha förblivit oss lika okända som de som kan finnas på månen.”

Samtidigt är konsten den krokiga vägen inåt. En mödosam, tidskrävande resa för att lära känna sig själv.

Gunnel Wåhlstrand gör båda delarna. Hennes skapande är som ett slags pågående dna-prov. Om och om igen går hon tillbaka till sin familjehistoria och de interiörer och landskap där den utspelade sig.

På Waldemarsudde visas konstnärens hittills mest omfattande presentation. Det generösa urvalet omfattar ett 30-tal verk från de senaste 20 åren, där de nyaste har tillkommit 2024.

Gunnel Wåhlstrand, "Den sista ön", 2012. Foto: Jean-Baptiste Béranger

Utgångspunkten för Wåhlstrands tidiga verk var familjens fotoalbum. Tysta borgerliga salonger. Stilla landskap. Människor, främmande för oss, men också – på sätt och vis – gåtor för sig själva. På målningarna finns inga spår av de tragedier som livet emellanåt kantas av, men under ytan finns ett trauma. Gunnel Wåhlstrand fick aldrig lära känna sin far. Han tog sitt liv endast 30 år gammal. Det är just där, mot denna alltid närvarande frånvaro, som Wåhlstrands skapande tar spjörn.

Hennes konst är en besvärjelse mot döden. På bilderna har tiden krökts. Det förflutna eroderar inte utan kapslas in i ett slags evigt nu. De som inte finns längre blir levande på ett sätt som bara är möjligt i konsten. Här är måleriet mer elegiskt än livfullt. Gestalter ur det förflutna träder fram som om de färdades mellan sina öden.

I utställningen visas makalösa porträtt som alla bär på ett löfte: du är inte borta så länge jag minns dig. Nu träder också Gunnel Wählstrands mor tydligare fram ur faderns skugga. Även om det hela tiden handlar om konstnärens närmaste förtjänar denna självupptagenhet respekt. Den blir den bergfasta grunden för ett idogt sökande efter det som gör oss till dem vilka vi är.

Gunnel Wählstrand,
"Mother in colour", 2024.
Foto: Jean-Baptiste
Béranger

Vidunderligt nog tycks människor på bilder – människor jag aldrig träffat – vända sig till oss som om de försökte anförtro något innerligt. "Mother in colour", med halva ansiktet dolt i skuggan, framstår som ett slags modern Mona Lisa. Främmande och bekant, gåtfull och förtrolig. En hemlighet personifierad.

De virtuosa tuschlaveringarna kännetecknas av en ofattbar precision. Målningarna är så tekniskt fulländade att den närmast irriterande

briljansen skulle kunna stå i vägen för inlevelsen. Min blick söker förgäves efter en skavank. Men sinnena kapitulerar inför allt mjukt, böljande och silverskimrande. Det är nästan som om man som betraktare dras in i själva bilden. Världen utanför upplöses. Fötterna känner av hav och salt. Det luktar tång och sjögräs. Ögonen bländas av solglitter. Färgerna finns här mer som en aning än som en klar klang. Det är svårt att värja sig mot dessa förnimmelser.

De stora formaten fungerar väl tillsammans i Prins Eugens rymliga ateljé. Allt verkar så självklart på plats. Men varje målning föds under en tidskrävande process.

Akvarellpapper kommer på rulle om tio meter. Förberedelserna blir som en ritual. Pappret rullas ut och måste skäras till. Arket ska fästas på en träskiva och plattas med tyngder. Det blöts i flera omgångar med en skumgummipensel. Ibland tonas det ner i en önskad färgnyans. Det tar dagar innan Wählstrand kan närma sig det igen och börja skissa.

Gunnel Wählstrand,
"Långedrag", 2004. Foto:
Jean-Baptiste Béranger

Det detaljerade arbetet fortsätter sakta, nästan som en framkallningsprocess eller ett avslöjande av något som redan funnits där i

underlaget. En spilld droppe eller en felplacerad linje innebär att allt måste kasseras. Det finns inget utrymme för ändring eller övermålning. Som i livet självt är det en tagning som gäller.

Gunnel Wählstrands realistiska formspråk refererar inte så mycket till verkligheten som till fotografi, som ju i sig är en tolkning av världen. De gamla analoga foton togs av konstnärens farfar och far. De nyaste fotoförlagorna är hennes egna mobilbilder. Där har energin har förändrats något: den är mer spontan än tillrättalagd. Genom Wählstrands måleri får också fotografierna sin aura tillbaka. Målningarna ger foton ”dess närvaro i tid och rum”, som Walter Benjamin skulle uttrycka det.

Publicerad 31 oktober 2024

<https://www.svd.se/a/rP5ave/hennes-konst-ar-en-besvarjelse-mot-doden>

English translation

Her art is an incantation against death

At Waldemarsudde, Gunnel Wåhlstrand's mother emerges more clearly from her father's shadow. The paintings are so technically perfect that it almost becomes annoying - but Joanna Persman capitulates.

Why do we need art? Marcel Proust's answer was that 'only through art can we go out of ourselves, know what another sees of that universe which is not the same as ours and whose landscapes would have remained as unknown to us as those which may exist on the moon.'

At the same time, art is the winding road inwards. An arduous, time-consuming journey to get to know oneself.

Gunnel Wåhlstrand does both. Her creation is like a kind of ongoing DNA test. Again and again she goes back to her family history and the interiors and landscapes where it took place.

Waldemarsudde is showing the artist's most comprehensive presentation to date. The generous selection includes some 30 works from the last 20 years, the most recent of which were painted in 2024.

The starting point for Wåhlstrand's early works was the family photo album. Quiet bourgeois parlours. Quiet landscapes. People, strangers to us, but also - in a way - enigmas to themselves. The paintings show no trace of the tragedies that life sometimes brings, but under the surface there is a trauma. Gunnel Wåhlstrand never got to know her father. He took his own life aged just 30. It is precisely against this ever-present absence that Wåhlstrand's work takes off.

Her art is an incantation against death. In the pictures, time has been bent. The past does not erode but is encapsulated in a kind of eternal now. Those who no longer exist come alive in a way that is only possible in art. Here the painting is more elegiac than lively. Figures from the past emerge as if travelling between their destinies.

The exhibition features marvellous portraits that all carry a promise: you will not be gone as long as I remember you. Now Gunnel Wåhlstrand's mother is also emerging more clearly from her father's shadow. Although it is always about the artist's loved ones, this self-absorption deserves respect. It becomes the rock-solid foundation for a diligent search for what makes us who we are.

Miraculously, the people in the pictures - people I have never met - seem to turn to us as if they were trying to confide something profound. 'Mother in colour', with half her face hidden in shadow, appears as a kind of modern Mona Lisa. Strange and familiar, enigmatic and intimate. A secret personified.

The virtuoso ink-wash paintings are characterised by an unbelievable precision. The paintings are so technically perfect that the almost irritating brilliance could stand in the way of empathy. My eyes search in vain for a flaw. But the senses surrender to everything soft, undulating and silver-shimmering. It is almost as if the viewer is drawn into the picture itself. The world outside dissolves. Your feet feel the sea and salt. There is a smell of seaweed and sea grass. Eyes are dazzled by sun glitter. The colours here are more like a hint than a clear sound. It is difficult to resist these sensations.

The large formats work well together in Prince Eugen's spacious studio. Everything seems so obviously in place. But each painting is born during a time-consuming process.

Watercolour paper comes in rolls of ten metres. The preparation becomes like a ritual. The paper is rolled out and must be cut to size. The sheet is attached to a wooden board and flattened with weights. It is soaked in several rounds with a foam rubber brush. Sometimes it is toned down to a desired colour shade. It takes days before Wählstrand can approach it again and start sketching.

The detailed work proceeds slowly, almost like a development process or a revelation of something that has already been there in the surface. A spilled drop or a misplaced line means everything must be discarded. There is no room for alteration or repainting. As in life itself, it's a one-shot deal.

Gunnel Wählstrand's realistic idiom refers not so much to reality as to photography, which is itself an interpretation of the world. The old analogue photographs were taken by the artist's grandfather and father. The most recent photos are her own mobile phone pictures. There, the energy has changed somewhat: it is more spontaneous than organised. Wählstrand's paintings also give the photographs back their aura. The paintings give the photos 'their presence in time and space', as Walter Benjamin would put it.